

— Ob počitnicah imajo šolski upravitelji največ časa, da preudarijo, katera učila so šolam najbolj potrebna. Učiteljska tiskarna ima najboljšo zvezo in odlični dogovor s svetovnoznano tvrdko za vsakovrstna učila za osnovne, meščanske, srednje in strokovne šole. Pri Učiteljski tiskarni naročite lahko vsako poljubno učilo. Da pa boste dobili naročena učila pravočasno, izvršite naročila čimprej, najbolje na termin. Čim več bo skupnih naročil, tem cenejša bodo učila.

— **Tovariši maturanti** ljubljanskega moškega učiteljskega iz leta 1926. — letos imamo dvanajstletnico mature; zato se sestanemo v začetku julija v Ljubljani. Prosim, svetujte dan in spored! — **Flegar Avgust**, šolski upravitelj, Rab na Dol.

— **Poverjenike »Roditeljskega lista«** in šolske upravitelje vlijudno in nujno prosimo, da čimprej poberejo zaoštaloročnino ter jo še meseca junija nakažejo upravi. Šole še vedno precej dolgujejo in s tem ne škodujejo le rednemu poslovanju uprave, ampak tudi nepotrebnim propagandi za pravilno rodbinsko vzgojo in z njo za stik med šolo in domom, kar je Pedagoška centrala započela z velikimi težkočami z izdajanjem »Roditeljskega lista«. — Ob zaključku I. letnika se zahvaljujemo vsem poverjenikom za veliko požrtvovalnost in prosimo naklonjenosti tudi za prihodnji letnik.

— **Maturantinja** iz l. 1923. A in B letnika zas. učiteljskega v Mariboru, se sestanemo dne 5. junija 1938. v Mariboru okoli 14.—15. ure pred učiteljskim sestrom. — **B. A.**

— **Sprejem novih pevcev.** Učiteljski pevski zbor vabi z ozirom na to, ker bo začel študirati na počitniškem pevskem tečaju, ki se bo vršil od 11. do 25. julija t. l. v Ljubljani, popolnoma nov program, učitelje- pevce, ki imajo veselje do petja in ostalega dela na glasbenem polju, da pristopijo k zboru. Tečaj v juliju ima namen pripraviti UPZ na veliko koncertno turnejo. Prijave sprejema UPZ — **Emil Adamič** — Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

— **Zakaj toliko skrbi** pri sestavljanju programov za proslave ob zaključku šolskega leta, ako najdete v glasbenih priročnikih »Mladini« in »Materinski dan« pestro izbiro igrice s petjem in mladinskih zborov. Prvi stane 5 din, drugi 20 din. Naročila sprejema Učiteljski pevski zbor — **Emil Adamič** — v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

## Rangna lista

Popravek.

**Modic Olga**, učiteljica v Puconcih, je napredovala v VIII. položajno skupino 22. marca 1935. in ne 22. marca 1936.

**Sušteršič Franja** iz Rajhenburga, in ne Sušteršič Fran iz Moravč, je napredovala dne 3. aprila 1935. v VIII. položajno skupino.

Slaščičarna **KOŠAK**. Gostilna  
LJUBLJANA  
nasproti pošti  
se priporoča cenjenemu učiteljstvu

ravnalo »Analogno k besedi »prišlek« se je rodila beseda »domačina«, ki pa ni prekmurškega izvora. Ko smo ustanovili UJU društvo za Prekmurje, h kateremu smo pristopili vsi, sem jo slišal prvič tam na nekem zborovanju od ne-Prekmurca. Takoj sem protestiral, tembolj pa, ko se je začela akcija za razdvojitve članstva po omenjenih geslih.

Politično »trajbarstvo« je vrglo na dan zopet krilatice »madžaron«, katero je marsikdo rabil v svoj prid, tudi proti neoporečnim. Če te je kdo ožigosal kje v temnem ozadju s tem imenom, si bil pokopan za nekaj let — če ne za večnost — kakor na primer radi označbe, ki je prejšnji sledila: komunist. Pomen oznake »prišlek« se je še bolj poostrel takrat, ko se je začela psovka »madžaron« posploševati na vse Prekmurce. »Madžaron!« Pa še kako lep »madžaron«, ko nobeden od otrok ne zna madžarski, medtem ko jo oče obvlada perfektno.

Senzacije na uho! — Prvi: »Ti, osem jih je na listi.« — Spet drugi: »Šestnajst jih bo šlo.« Itd. Namreč, Prekmurcev izven Prekmurja. Zopet si moral rivati »politične talige«, peti na vse viže, da si se rešil premeštitve. In hočeš-nočeš, čutili smo, da smo vedno in povsod — zapostavljeni!

Za šolske potrebščine je skrbel od leta 1929. še nadalje »šolski stolec«, ki je dobil le novo ime: »Krajevni šolski odbor«. Tudi vzdrževanje šolskih poslopij in proračun je spadal v njegov delokrog, le učiteljstva se je rešil. Zdaj se je začelo z organiziranjem večrazrednih šol. Šole so razširili po potrebi tako, da je danes stanje v tem oziru ogromno napredovalo. Le naš Prekmurec ni mogel vsega tega spriti prebavljati. To je tudi izrazil: »Prle so veliki stari školniki sami, pa so več navčili, kak zdaj vsej tej deset vragov.« — Nehote pa je popravil to, ko je na vprašanje, kako se uči njegov sin, dejal: »Zdaj se vsega vruga včijo. Več naš pojev več zna

# Kaj vse pišejo o učiteljsstvu, šoli, prosveti in JUU

— **Kaj pravite?** Kardinal Hinsley, westminstrski nadškof, je te dni govoril o šolski vzgoji na Angleškem. — Kardinal je najprej izjavil, da opaža pretirano gojitev telesnosti, ker opazujemo, da poučiva vse narodne energije. Telesna okrepitev je brezkoristna, ako nima povsem določene namena. — Osredotočenije vsega pouka v državnih rokah je logičen nadaljnji razvoj onega vzgojnega si-

stema, ki ga je postavila francoska revolucija in ki izločuje vero pri vzgoji ter smatra poedinca, otroke in šole kot državno last in zato tudi določa, kaj smejo verovati in kaj misliti. Ta državna totalitarnost se posebno kaže v gotovih modernih državah. (Slovenec, 20. V.) — **»Zbor«** od 27. V. je v celoti ponatisnil članek »O dolžnosti in vestih«, ki je bil priobčen v »Učiteljskem tovarišu« 12. V. t. l.

## Učiteljski pravnik

— **§ Pokojninski sklad.** Na vprašanje, zakaj morajo plačevati upokojenci v pokojninski sklad od polnih prejemkov, ki so jih uživali kot aktivni uradniki, pojasnjujemo s tem, da je tako vplačevanje v skladu z določili § 139. ur. zak., ki ureja, da se odmerja rodbinska pokojnina od prejemkov, od katerih je vplačeval uslužbenec v pokojninski sklad ob času smrti. Iz tega sledi, da bi bila rodbinska pokojnina tem nižja, čim manjše prispevke bi plačeval uslužbenec v pokojninski sklad.

— **§ Vprašanje M. M. iz K. G. a)** Mora li upravitelj šole dostaviti sa prevodnicom i ocene za prvo polugodišje za daka, koji se doseli u ovu školu u mesecu martu? — Mogu li se takvome daku dati zaključne godišnje ocene iako u prevodnici upravitelj nije dostavio ocene iz I polgodia jer veli da nije potrebno?

b) Škole u jednom mestu-gradu i okolnim selima održavaju nastavu samo do pola dana — da li je to moguće na osnovi zakona?

**Odgovor.** Učence, ki se preseli po prvem polletju iz ene šole na drugo, mora imeti oceno vpisano v prevodnici. — Ob koncu leta mora dobiti oceno, čeprav jih zaradi napačnega postopka ni dobil v prvem polletju. — Ad b) je po zakonu mogoče.

## Naša gospodarska organizacija

UCITELJSKI DOM, r. z. z o. z. v Mariboru

Vabilo

izredni občni zbor zadruge Učiteljski dom, ki se vrši v nedeljo, dne 19. maja 1938., ob 9. uri v penzionatu Učiteljskega doma v Mariboru, Kosarjeva ulica.

Dnevni red:

1. Prenos dolga na Zvezo slovenskih združenj v Ljubljani v smislu § 12. pravil in dovoljenje za najetje posojila v to svrhu.

2. Predlogi in slučajnosti.

Načelstvo Učiteljskega doma v Mariboru dne 29. maja 1938.

Josip Rajšp, nač. Stefan Blažič, taj.

— **g Zadrudnikom Učiteljske samopomoči.** Protj koncu meseca maja ste prejeli položnice za nakazilo članskega prispevka za 4 smrtne primere. Umrli so: Lunder Hermina, Ljubljana; Kern Ivan, Celje; Loparnik Peter, Maribor; Zidar Marija, Lemberg, 455.—458. smrtne primer. Samski člani nakažejo po 21 din, zakonski pari pa po 41 din. Zamudnikom smo prišteli tudi vse zaostanke in jih prosimo, da poravnajo vse dolžne zneske tekom meseca junija. — Položnici smo priložili tudi tiskano poročilo o občnem zboru Učiteljske samopo-

moči, ki se je vršil dne 10. aprila 1938. v Mariboru. — Prošenj za podpore iz podpornega sklada se je nakopičilo pri upravi toliko, da jih ima načelstvo za reševanje dovolj za dve seji. Vse prošnje, ki bodo predložene upravi odslej, pridejo na vrsto šole po velikih počitnicah.

## Učiteljska tiskarna

— **t Ne prezrite!** Kadar kaj naročite v Učiteljski tiskarni ali v njeni knjigarni, odnosno podružnici v Mariboru, izpolnite nastopno, pa boste hitro postreženi: napišite naročilo razločno, podpišite ga, navedite točen naslov: ime, kraj, pošta. Če naročite v imenu urada ali zavoda, pritisnite tudi štampiljko. — Kadar želite kako pojasnilo, ne prilagajte znamk za odgovor, pač pa opremite vsa pisma, naslovljena na Učiteljsko tiskarno in knjigarno s predpisano znamko. Naročajte vedno več skupaj. Pri naročilih pod 5 din imamo izgubo radi poštnine in drugih stroškov. — Uvažujte našo prošnjo, v vašo in našo korist.

— **t Novi združniki** se sprejemajo vsak mesec na seji upravnega sveta in nadzorstva. Prijavite se čimprej svojemu sreskemu poverjeniku ali pa naravnost Učiteljski tiskarni. Vsak zaveden učitelj, vsaka zavedna učiteljica naj bo združnik in odjemalec. Drugi izkaz združnikov po srezih bo zopet pokazal lep napredek. Stanovska zavest raste, boljša bodočnost se nam obeta. Vse kaže, da bo imela Učiteljska tiskarna na koncu leta najmanj 1000 združnikov in zadrudnic. Vplačevanje združniških deležev na obroke omogoči vsakemu pristop. Ne odlašajte — svoji k svojim!

— **t Že veste, da je založila Knjigarna Učiteljske tiskarne lastne svinčnike z znamko »K u t i s e«** v petih trdotah? Cena lincemu svinčniku pri podrobni prodaji je 1 din.

— **t Važna vprašanja.** Ste že preudarili? Katera učila boste rabili? Katere mladinske knjige želite kupiti za knjižnice? Imate že nove napise na učilnicah? Ste že pisali s svinčnikom »K u t i s e«? Ako ne, izvršite nemudoma potrebna naročila.

— **t Bajželj: Vesele ure, II. del,** čaka, ker še ni dovolj prednaročnikov. Potrebno je še 300 naročnikov.

— **t Mladi goslači** so prav zadovoljni s Pahor: 100 narodnih pesmi za dvoje gosli. Cena zvezku 12 din.

— **t Pristopite kot združniki k Učiteljski tiskarni!** Pišite po pristopnico. Poverjeniki, opozorite člane k pristopu.

— **t Novakovo »Risanje«** mora imeti vsaka šola. Znižana cena je 100 din.

Največja izbira učil za osnovne, meščanske in srednje šole je v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

pravilno, da se to vprašanje že rešuje s proračuni.

Najtežje vprašanje je gradnja šol. Zane-marjenega poslopja Prekmurec ne bi rad popravil, še manj pa novo zgradil. Vajen je, da mu priskoči država z izdatno podporo na pomoč ali jo zgradi sama. Zato se bo to vprašanje težko likvidiralo, dasi so pri nas šolska poslopja tu in tam pod kritiko in smo danes večinoma v najetih poslopih.

Leta 1919. je bilo v srezu 95 raz. z 87 učitelji, manjkalo 8. Danes imamo 175 razredov. Zasedenih 154 mest, nezasedenih 21. Največjega pomena pa je za nas gimnazija. Za Ogrske sem v desetih letih spravlil v gimnazijo — z največjim naporom — komaj pet fantov. Danes, ko imamo v Soboti popolno gimnazijo, ima moja šola v gimnaziji, na učiteljsku, univerzi, v bogoslovju (zraven so šteti tudi oni, ki so že končali) 62 študentov. To je ogromno število, in tako jasen dokaz napredka, da ga lahko primeš. K temu pa sta velika pripomogla nova dva dijaška zavoda »Martinišče« in »Evangelikiški dijaški dome«. — Velike važnosti pa je meščanska šola v Dolnji Lendavi, ki krasno vrši svojo misijo v manjšinskem kraju. Tu je tudi dijaški dom šolskih sester.

Učitelj, ki hoče biti pri nas na površju, mora biti ljudem inženir, notar, odvetnik, agronom, itd.

Kar se tiče šolstva v ostalem, je itak po vsej državi izenačeno z zakonom iz leta 1929. Tudi pri nas so se pojavljale novejšje struje in težnje po raznovrstnih idejah: delovna šola, življenjska šola in še ne vem kakšna šola... Res, potrebno je, da gremo s časom, a pri vsem tem sem nasprotnik vsakega eksperimentiranja. S tem hočem poudariti in povedati, da nam bodi ob vsaki reformi načelo: **prava državljanska vzgoja!** To se pravi: Vsi predmeti morajo biti podrejeni vzgoji, s katero se naj prerodi otrok v domoljubnega, in

VABILO

na

## IZREDNO SKUPŠČINO

Učiteljske tiskarne v Ljubljani,

r. z. z o. z.,

ki bo v nedeljo, 19. junija 1938., ob 11. uri dopoldne v Ljubljani, v telovadnici ljudske šole na Grabnu — Cojzova cesta.

Dnevni red:

1. Poročilo nadzornega odbora.
2. Volitve.

Ako bi ta skupščina ne bila sklepčna, se bo vršila po čl. 31. združniških pravil pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom skupščina, ki sme brezpogojno sklepati.

Nadzorni odbor.

## Mladinska mafica

Cenjenim poverjenikom!

Knjige Mladinske matice so natiskane ter se že razpošiljajo. Ekspedicija se bo izvršila kakor lansko leto. Kdor je lani prejel knjige po pošti, jih prejme tako tudi letos; po železnici in z avtobusi se razpošljejo pošiljke prav tako vsem onim šolam, kakor se je zgodilo zadnjokrat.

V današnji številki »Učit. tovariša« najde vsak poverjenik, ki prejema knjige po železnici, svojo šolo navedeno pri oni postaji, ki mu je najbližja.

Opozarjamo ponovno, da se odpošljejo knjige šole tedaj, ko bo poravnana celotna naročnina. Ker nam dela ravno pošiljanje za več šol skupaj po železnici največ težkoč, če niso vse dotične šole poravnale naročnine, apeliramo zlasti na dotične poverjenike, da nam nemudoma poravnajo vse zaostanke.

— **mm Ekspedicija knjig Mladinske matice** je večidel že končana. Kakor vsa druga leta, smo razposiljali tudi letos knjige deloma po pošti, deloma po železnici. — Pri upraviteljstvu ljudske šole v:

Prevaljah dobijo knjige sledeče šole: Črna, Sv. Danijel, Guštanj, Kotlje, Lokovica, Mežica osn. šola, Mežica mešč. š., Prevalje, Tolski vrh, Podpeca.

V **Dravogradu** pri upraviteljstvu ljudske šole: Dravograd, Ojstrica.

V **Vuzenici:** Muta, Vrata, Trbonje, Vuzenica.

V **Vuhredu:** Marenberg, Vuhred. Šolsko upraviteljstvo **Brezno ob Dravi** je prejelo knjige za: Sv. Ožbald, Lehen, Podrelko, Ribnica na Pohorju.

V **Ormožu** prejmejo knjige: Hum, Ormož osn. š., Rumeč, Svetinje, Sv. Miklavž pri Ormožu, Sv. Tomaž pri Ormožu.

## Pomladne novosti za dame in gospode

priporoča po nizkih cenah tvrdka

**IGN. ŽARGI, Ljubljana**  
Sv. Petra cesta št. 11

po Ozvaldu: »svojo dobo umevajočega ter dobro mislečega, hotečega in živečega človeka.«

\*\*\*

Kakor ste lahko ugotovili že v začetku, se letos 12. avgusta začne dvajseto leto, odkar je zasijal prvi žarek svobodnega sonca na to pozabljeno dolino Prekmurcev, na Prekmurje. Torej, v današnji labilni Evropi stojimo nekako na pragu dvajsetletnice našega osvobođenja.

Ne bi se rad spomnil onih žalostnih razmer, v katerih so nas našli naši hrabri bratje, junaki Maistrove armade.

Torej, skoraj bo dvajset let, odkar ni treba otroku zafajevati lastne matere v tej res lepi krajini.

In, ko pravkar devetnajstič zaključujem letne račune na svobodnih tleh svojega rojstnega kraja, pri tem delu ne gledam skozi perspektivo domišljavca, raznih žonglerjev, zapeljivcev itd., marveč možato in z veseljem ugotavljam, da smo kljub povojnemu zlu, težkočam začetnika mnogo — mnogo napredovali, zlasti na šolskem poprišču.

In, če bi vladalo med nami več sloge, strpnosti, zaupanja, nesebičnosti in prave bratske ljubezni, bi bili še — dalje!

V nadi, da se bo tudi to vse v popolni meri udomačilo med nami, da bom vedno in povsod res pravi bratje in sestre v veselju in težvah, zakličem: tako naj bo ne 19—20 let... ne 200... ne 2000 let... tako naj bo vekomaj!

\*\*\*

Znani švedski pisatelj Strindberg je podal svojo izpoved iz maščevanja: jaz sem podal svojo stvarno, iz ljubezni do sorjakov, do domačih tal in slovenske skupnosti, z namenom, da z njo odprem oči za prikladnejše delo našega šolstva, v kolikor je to še potrebno s psiholoških vidikov in drugih momentov.